

Rolnummer 5945
Arrest nr. 124/2015 van 24 september 2015

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 72, derde lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, gesteld door het Hof van Beroep te Gent.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters A. Alen en J. Spreutels, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter A. Alen,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 17 juni 2014 in zake het Vlaamse Gewest tegen Jean-Marie Verschelden, in zijn hoedanigheid van curator van het faillissement van de nv « Sublima », waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 27 juni 2014, heeft het Hof van Beroep te Gent de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 72, 3e lid, Faill.W. de artikelen 10 en 11 G.W., in de mate dat deze wetbepaling tot gevolg heeft dat schuldeisers van een fiscale schuldvordering, die overeenkomstig de fiscale wetgeving tijdig tot vestiging van de belasting zijn overgegaan maar waarbij de belasting gevestigd werd na de termijn van één jaar na datum faillietverklaring voorzien om ingeval van faillissement tijdig aangifte van schuldvordering in te dienen, voor de schulden in de massa - in tegenstelling tot andere schuldeisers die voor hun schulden in de massa tijdig een toelaatbare vordering tot opname in het passief kunnen instellen – geen toelaatbare vordering tot opname in het passief van de gefailleerde meer kunnen instellen ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, ten verzoeken van de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. W. Defoor, advocaat bij de balie te Brussel;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. S. Ronse en Mr. G. Dewulf, advocaten bij de balie te Kortrijk.

Bij beschikking van 3 maart 2015 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers E. Derycke en P. Nihoul te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 25 maart 2015 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 25 maart 2015 in beraad genomen.

Bij beschikking van 25 maart 2015 heeft het Hof beslist :

- de debatten te heropenen;
- de partijen uit te nodigen, in een uiterlijk op 17 april 2015 in te dienen aanvullende memorie, waarvan ze een kopie laten toekomen aan de andere partij binnen dezelfde termijn, hun standpunt te laten kennen over de prejudiciële vraag, indien zij zo zou worden begrepen dat de mogelijke ongrondwettigheid voortvloeit uit de gelijke behandeling van categorieën van schuldeisers die zich in wezenlijk verschillende situaties bevinden;
- dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en

- dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 22 april 2015 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aanvullende memories zijn ingediend door :

- het Vlaamse Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, ten verzoeken van de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Energie;

- de Ministerraad.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 22 april 2015 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

Ingevolge een brand, aangestoken door spelende kinderen op 2 januari 2005, werd het bedrijfsgebouw van de nv « Sublima » zwaar beschadigd en was het niet meer geschikt om er een bedrijf in te huisvesten.

Op 8 april 2005 werd het desbetreffende bedrijfsgebouw voor het eerst opgenomen op de inventaris van de leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten, zoals bepaald in het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten; die opname werd op 10 mei 2006, 9 februari 2007 en 7 februari 2008 bevestigd.

Op 30 mei 2007 werd de nv « Sublima » door de Rechtbank van Koophandel te Veurne failliet verklaard en werd een curator aangesteld. Bij vonnis van 25 juni 2008 werd door diezelfde Rechtbank van Koophandel een gerechtelijk onderzoek bevolen teneinde de technische verantwoordelijkheid voor de brand te onderzoeken.

Op 18 december 2008 heeft het Vlaamse Gewest, op naam van de nv « Sublima », voor het heffingsjaar 2007 (aanslagjaar 2008), een heffing op leegstand en/of verwaarlozing van bedrijfsruimten gevestigd voor een bedrag van 8 938,93 euro. Het aanslagbiljet is op 23 december 2008 verstuurd. Eveneens op 23 december 2008 heeft het Vlaamse Gewest een aangifte van schuldvordering in het faillissement van de nv « Sublima » ingediend. Die aangifte van schuldvordering wordt door de curator niet aanvaard omdat de termijn om een aangifte in te dienen reeds verstreken zou zijn. Evenwel wordt de leegstandsheffing zelf niet betwist door de curator, waardoor die leegstandsheffing een vaststaande schuld wordt.

Bij vonnis van 13 oktober 2010 heeft de Rechtbank van Koophandel te Veurne, met toepassing van artikel 72, derde lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997, de vordering van het Vlaamse Gewest tot opname van de schuldvordering in het bevoorrecht passief ontoelaatbaar verklaard wegens verjaring.

Tegen dat vonnis werd hoger beroep aangetekend door het Vlaamse Gewest. Bij tussenarrest van 15 januari 2013 heeft het Hof van Beroep te Gent geoordeeld dat de schuldvordering betreffende de leegstandsheffing geen boedelschuld (schuld van de massa) is, maar een schuld in de massa. De aangifte van de schuldvordering door het Vlaamse Gewest en de opname ervan in het faillissement van de nv « Sublima » zijn wettelijk vereist, maar op het moment van de vestiging van de aanslag, was de termijn om de aangifte van schuldvordering in te dienen (artikel 72, derde lid, van de faillissementswet) reeds verstreken, waardoor er in principe verjaring moet worden vastgesteld.

Vervolgens heeft het Hof van Beroep de bovenvermelde prejudiciële vraag gesteld.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. De eisende partij voor de verwijzende rechter, het Vlaamse Gewest, is van mening dat het de leegstandheffing pas kon vestigen vanaf 1 januari 2008, te weten na de faillietverklaring van de nv « Sublima », en tot en met 31 december 2008.

A.1.2. Allereerst merkt het Vlaamse Gewest op dat, voor de leegstandsheffing met betrekking tot bedrijfsruimten, de belasting moet worden ingekohierd vóór 31 december van het aanslagjaar (artikel 15, § 1, van het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten, thans artikel 3.3.3.0.1, § 3, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit). De fiscale wetgeving is van openbare orde, en primeert dus steeds, zelfs in het geval van een faillissement; met andere woorden, het Vlaamse Gewest heeft een gebonden bevoegdheid om tot vestiging van de leegstandsheffing over te gaan. Derhalve beschikt het Vlaamse Gewest over een langere termijn dan de in artikel 72, derde lid, van de faillissementswet vastgestelde termijn om de belasting te vestigen en aldus een titel te verkrijgen om in het faillissement van de nv « Sublima » een aangifte van schuldvordering in te dienen. Ingevolge de toepassing van artikel 72, derde lid, van de faillissementswet kan evenwel geen aangifte van schuldvordering meer worden ingediend.

Door het karakter van openbare orde van de fiscale wetgeving, kan artikel 72, derde lid, van de faillissementswet niet verhinderen dat elke fiscale schuldeiser belastingen vestigt die zich opdringen. De bijzondere aanslagtermijnen verhinderen dat ten aanzien van de fiscale schulden de termijn van één jaar als absolute vervaltermijn zou gelden.

A.1.3. Het Vlaamse Gewest toont aan dat voor andere (gemeenrechtelijke) schuldeisers die zich in eenzelfde, minstens vergelijkbare situatie bevinden, die vervaltermijn niet geldt; andere schuldeisers beschikken over een termijnverlenging wanneer hun schuldvordering wordt betwist (artikel 72, derde en vierde lid, van de faillissementswet). Dat is bijvoorbeeld het geval voor schuldvorderingen die worden vastgesteld in een procedure tot tussenkomst of vrijwaring, vervolgd of ingesteld tijdens de vereffening. Ook voor schuldvorderingen die tijdens de vereffening worden vastgesteld door een andere rechtbank dan de rechtbank die het faillissement heeft uitgesproken, verjaart het recht opname te vorderen van een schuldvordering pas na verloop van zes maanden te rekenen van de dag waarop het eindvonnis kracht van gewijsde heeft gekregen. Die schuldeisers beschikken over een materiële schuldvordering, die ook nog dient te worden geformaliseerd; ook die schuldeisers moeten nog een uitvoerbare titel verkrijgen. Andere gemeenrechtelijke schuldeisers kunnen een tijdige aangifte indienen omdat de schulden in de massa reeds vanaf het openvallen van het faillissement bekend zijn.

De vordering van de fiscale overheid ontstaat pas ingevolge de inkohiering, wat tot gevolg heeft dat wanneer de inkohiering plaatsvindt na de faillietverklaring, de fiscale overheid over een kortere termijn beschikt om haar vordering bekend te maken, dan de gemeenrechtelijke schuldeiser. Voor dat onderscheid in behandeling bestaat, volgens het Vlaamse Gewest, geen redelijke verantwoording. De aard en het doel van de faillissementswetgeving, te weten schuldeisers aanzetten tot diligentie en de afwikkeling van het faillissement efficiënt laten verlopen, kan niet verantwoorden waarom de fiscale overheid anders wordt behandeld dan andere gemeenrechtelijke schuldeisers, wanneer de fiscale overheid, ingevolge de wettelijke inkohieringsplicht, pas als schuldeiser kan optreden na het faillissement.

A.1.4. Het argument dat tijdens de voor de verwijzende rechter hangende procedure door de curator is aangevoerd, volgens hetwelk het Vlaamse Gewest zich tegen de verjaring had kunnen wapenen door een provisionele schuldvordering in te dienen binnen de desbetreffende verjaringstermijn van één jaar, biedt, volgens het Vlaamse Gewest, geen oplossing. Immers, het kan gebeuren dat de aangifte van de fiscale schuldvordering nog steeds niet kan worden gefinaliseerd op het ogenblik van het neerleggen van het laatste proces-verbaal van de verificatie van schuldvorderingen.

Bovendien zal het aanvaarden van voormeld standpunt tot gevolg hebben dat, na het openvallen van het faillissement, het Vlaamse Gewest steeds een provisionele aangifte van schuldvordering zal indienen, aangezien er tijdens de faillissementsprocedure steeds schulden kunnen ontstaan die als schulden in de massa moeten worden beschouwd. Het is tevens mogelijk dat een provisionele aangifte van schuldvordering zal worden ingediend voor toekomstige vorderingen die op het ogenblik van het faillissement nog niet zijn ontstaan of later

worden betwist of opgeschort. Het behoort, volgens het Vlaamse Gewest, zelfs tot de mogelijkheden dat uiteindelijk dient te worden geconcludeerd dat er geen schuld meer is. Bovendien dienen, overeenkomstig artikel 63 van de faillissementswet, voor alle vorderingen bepaalde gegevens te worden vermeld, waarbij het niet ondenkbaar is dat voor bepaalde toekomstige vorderingen geen bedrag, geen oorzaak en/of geen titel bekend zijn, vaak ook niet na de termijn van één jaar om een aangifte van schuldvordering in te dienen.

Het argument van de curator komt, volgens het Vlaamse Gewest, in feite erop neer dat het Vlaamse Gewest, omdat het wist dat er leegstand was, de plicht had om een provisionele aangifte te doen om de nog eventuele volgende jaren van leegstand te ondervangen.

A.1.5. Het Vlaamse Gewest vergelijkt zich vervolgens met andere fiscale schuldeisers, te weten de ontvangers van de btw en de directe belastingen, omdat hun schuldvorderingen in de regel steunen op oorzaken die van vóór het faillissement dateren of zich toch minstens voordoen binnen het jaar na faillietverklaring en dus binnen de in artikel 72, derde lid, van de faillissementswet bedoelde termijn. Een btw-schuld ontstaat immers vanzelf door het verrichten van een belastbare handeling, terwijl kohierbelastingen slechts ontstaan ingevolge een tijdige inkohiering. Bovendien zijn de btw-schulden die ontstaan na het openvallen van het faillissement geen schulden in de massa, maar boedelschulden, waarvoor geen aangifte van schuldvordering dient te gebeuren.

A.1.6. Als laatste punt merkt het Vlaamse Gewest op dat er een andere, grondwetsconforme interpretatie aan de in het geding zijnde bepaling kan worden gegeven. Volgens die interpretatie is de eenjarige verjaringstermijn niet van toepassing op belastingschulden die worden ingekohierd tijdens de vereffening van een faillissement. Een kohierbelasting wordt immers pas opeisbaar nadat de belastingplichtige in kennis is gesteld van het verschuldigde bedrag. Die kennisgeving gebeurt na de inkohiering van de belasting. Het kohier is een authentieke akte waardoor de administratie een titel tegen de belastingplichtige tot stand brengt en door de uitvoerbaarverklaring haar wil te kennen geeft om de betaling van de belasting te eisen, desnoods onder dwang. Het kohier vormt de titel die nodig is voor de belastingadministratie om betaling van de belasting te verkrijgen. De inkohiering is aldus, volgens het Vlaamse Gewest, niet te vergelijken met de facturatie door een handelaar.

Wanneer er nog geen inkohiering is gebeurd op de datum van het faillissementsvonnis, kan die heffing geen opeisbare schuld zijn en kan geen schuldvordering worden ingediend.

Overeenkomstig voormelde interpretatie is de betrokken leegstandsheffing niet onderworpen aan de eenjarige verjaringstermijn van artikel 72, derde lid, van de faillissementswet, zodat de prejudiciële vraag geen antwoord behoeft.

A.2.1. De Ministerraad is van oordeel dat de verwijzende rechter van het Hof wenst te vernemen of de verjaringstermijn van artikel 72, derde lid, van de faillissementswet geen ongeoorloofd verschil in behandeling creëert tussen de onderscheiden fiscale schuldeisers van de gefailleerde. Naar zijn oordeel kan de prejudiciële vraag op twee onderscheiden manieren worden begrepen. Enerzijds, wordt het Hof ondervraagd over de grondwettigheid van de lengte van de verjaringstermijn waarin door de wetgever wordt voorzien. Of nog, of de verjaringstermijn niet te kort is om alle fiscale schuldeisers toe te laten een vordering tot opname in het passief in te dienen. Anderzijds, wordt het Hof ondervraagd of artikel 72, derde lid, van de faillissementswet geen verschillende uitwerking kent ten aanzien van de onderscheiden fiscale schuldeisers van de gefailleerde.

A.2.2. Voor wat de lengte van de verjaringstermijn betreft, meent de Ministerraad dat die in geen geval te kort is om de schuldeisers van de gefailleerde de mogelijkheid te bieden om de opname van hun schuldvordering in het passief te vorderen. Zowel met het bestaan van die verjaringstermijn, als met de lengte van de verjaringstermijn wordt door de wetgever op pertinente wijze een wettig doel nagestreefd, te weten het streven naar een snelle afhandeling van het faillissement om zo de situatie van de bij het faillissement betrokken personen zo snel mogelijk uit te klaren. Volgens de Ministerraad dient te worden benadrukt dat in geen geval het recht om opname van de schuldvordering te vorderen onmogelijk wordt gemaakt : alle schuldeisers beschikken immers over een gelijke mogelijkheid om opname in het passief te vorderen. In die mogelijkheid wordt bovendien voor alle schuldeisers voorzien op een gelijk, objectief verantwoord moment, zijnde de datum van het vonnis van faillietverklaring.

A.2.3. Voor wat de onderscheiden behandeling van de fiscale schuldeisers betreft, merkt de Ministerraad op dat alle fiscale schuldeisers, op grond van artikel 72, derde lid, van de faillissementswet, beschikken over een identieke termijn om hun vordering tot opname van de schuldvordering in het passief van het faillissement in te stellen. Die termijn neemt voor alle fiscale schuldeisers bovendien op een gelijk, objectief verantwoord startpunt een aanvang.

Indien er al een verschil in behandeling tussen de schuldeiser van de leegstandsheffing en de overige fiscale schuldeisers zou bestaan, dan vloeit dat onderscheid niet voort uit de in het geding zijnde bepaling, maar uit de decretale regeling inzake de leegstandsheffing. Immers, volgens de Ministerraad, is het probleem van de schuldeiser van de leegstandsheffing gelegen in de opeisbaarheid van de schuld, die evenwel niet wordt geregeld door artikel 72, derde lid, van de faillissementswet, maar door de regelgeving inzake de leegstandsheffing.

A.3.1. In antwoord op de memorie van de Ministerraad benadrukt het Vlaamse Gewest dat een schending van het gelijkheidsbeginsel niet alleen geldt voor een onverantwoorde ongelijke behandeling van gelijke situaties, maar ook wanneer de wet wezenlijk verschillende situaties op gelijke wijze behandelt. Te dezen wordt het gelijkheidsbeginsel geschonden omdat de wetgever een identieke verjaringstermijn van één jaar aan alle schuldeisers oplegt, zonder rekening te houden met de specifieke eigenheden van hun situaties.

Het Vlaamse Gewest is tevens van oordeel dat de Ministerraad met zijn eerste lezing van de prejudiciële vraag, de gestelde vraag te beperkend opvat; de onderscheiden behandeling van fiscale schuldvorderingen kan immers op andere manieren worden geremedieerd dan door een verlenging van de termijn waarin is voorzien door artikel 72, derde lid, van de faillissementswet. Het feit dat de wetgever alleen in een uitzondering op de eenjarige verjaringstermijn heeft voorzien voor gevallen waarin de desbetreffende formalisering moet gebeuren door een rechter en niet voor de andere gevallen waarin nog een formalisering dient te gebeuren, is een verschil in behandeling dat niet kan worden verantwoord.

Ook de vaststelling van de Ministerraad dat de eenjarige verjaringstermijn ertoe strekt het faillissement snel af te handelen, kan slechts ten dele worden aanvaard. Immers, volgens het Vlaamse Gewest wordt daarbij uit het oog verloren dat tal van fiscale schulden precies ontstaan door het lang aanslepen van het faillissement. Indien onroerende goederen die van een faillissement afhangen sneller worden verkocht, dan zou de leegstandsheffing kunnen worden vermeden.

A.3.2. Volgens het Vlaamse Gewest stelt de Ministerraad ten onrechte dat de regeling waarin is voorzien door artikel 72, derde lid, van de faillissementswet, aan fiscale schuldeisers dezelfde mogelijkheid biedt als aan de andere schuldeisers om hun vordering in het passief van het faillissement op te nemen. Doordat kohierbelastingen op de door de wet voorgeschreven wijze moeten worden ingekohierd, beschikken fiscale schuldeisers niet over diezelfde mogelijkheid. Bovendien merkt het Vlaamse Gewest op dat de gestelde problematiek zich niet beperkt tot de regelgeving inzake leegstandsheffing met betrekking tot bedrijfsruimten, maar ook bij de onroerende voorheffing, de verkeersbelasting, enz.

Volgens het Vlaamse Gewest kan niet worden verwacht dat schulden steeds binnen het jaar na het vonnis van faillietverklaring worden vastgesteld omdat de belasting pas kan worden gevestigd wanneer aan de wettelijke voorwaarden is voldaan. Daarenboven moet rekening worden gehouden met de kwalificatie van de schuld in het faillissement naar gelang van het chronologische en functionele criterium van de schuld. Leegstandsheffingen die na het openvallen van het faillissement ontstaan, worden niet als boedelschulden beschouwd in het geval waarin niet aan het functionele criterium is tegemoetgekomen.

A.4. In zijn memorie van antwoord herhaalt de Ministerraad dat het onderscheid in behandeling niet voortvloeit uit artikel 72, derde lid, van de faillissementswet, maar uit de regelgeving inzake de leegstandsheffing met betrekking tot bedrijfsgebouwen. Derhalve behoeft de prejudiciële vraag geen antwoord.

A.5. In zijn aanvullende memorie, ingediend in navolging van de beschikking van het Hof van 25 maart 2015, merkt het Vlaamse Gewest op dat het elementaire beginsel dat niemand tot het onmogelijke gehouden is, tot gevolg heeft dat overmacht de menselijke wil beheerst, de toepassing van de wet onmogelijk maakt en noodzakelijk een uitzondering op alle rechtsregels betekent, zelfs als die regels van openbare orde zijn. Derhalve dient te dezen « overmacht » te worden aanvaard en dient de schuldvordering te worden opgenomen in het passief van het faillissement.

A.6. De Ministerraad is van mening dat de gelijke behandeling van wezenlijk verschillende schuldeisers een wettig doel nastreeft, pertinent en in redelijkheid te verantwoorden is. Bij het bepalen van de lengte van een verjaringstermijn kan geen rekening worden gehouden met de onderscheiden situaties waarin de schuldeisers zich bevinden. Dat zou immers betekenen dat per verjaringstermijn van een schuldvordering in een afzonderlijke termijn zou moeten worden voorzien om aangifte van de betreffende vordering te doen; dat zou het systeem volstrekt onwerkbaar en onduidelijk maken, en bovendien afbreuk doen aan de legitieme doelstellingen die de wetgever middels de in het geding zijnde bepaling nastreeft.

- B -

B.1.1. De verwijzende rechter stelt het Hof een vraag over de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 72, derde lid, van de faillissementswet van 8 augustus 1997 in de interpretatie dat schuldeisers van een fiscale schuldvordering, die « tijdig tot vestiging van de belasting zijn overgegaan maar waarbij de belasting gevestigd werd na de termijn van één jaar na datum faillietverklaring voorzien om ingeval van faillissement tijdig aangifte van schuldvordering in te dienen, voor schulden in de massa - in tegenstelling tot andere schuldeisers die voor hun schulden in de massa tijdig een toelaatbare vordering tot opname in het passief kunnen instellen - geen toelaatbare vordering tot opname in het passief van de gefailleerde meer kunnen instellen ».

Volgens de interpretatie van de verwijzende rechter is het voor het Vlaamse Gewest, als schuldeiser van een leegstandsvordering met betrekking tot bedrijfsgebouwen, niet meer mogelijk om, niettegenstaande de leegstandsheffing binnen de in de decreetgeving bedoelde termijn is gevestigd, een toelaatbare vordering in het faillissement te laten opnemen. Derhalve stelt de verwijzende rechter zich vragen over de grondwettigheid van het verschil in behandeling tussen de verschillende schuldeisers van schulden in de massa van een faillissement, gelet op de door artikel 72, derde lid, van de faillissementswet gestelde verjaringstermijn, waarbij sommige schuldeisers wel binnen die termijn een vordering tot opname in het passief kunnen instellen en andere schuldeisers niet.

B.1.2. De fiscale schuldvordering betreft te dezen een gewestelijke leegstandsheffing voor bedrijfsruimten, zoals ingevoerd door het decreet van 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten (hierna : Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten).

B.2.1. Artikel 72, derde lid, van de faillissementswet bepaalt :

« Het recht opname te vorderen verjaart na verloop van één jaar te rekenen van het faillietverklarend vonnis, behalve voor de schuldvordering die vastgesteld wordt in een procedure tot tussenkomst of vrijwaring, vervolgd of ingesteld tijdens de vereffening ».

B.2.2. Overeenkomstig artikel 11 van de faillissementswet beveelt het vonnis van faillietverklaring dat de schuldeisers van de gefailleerde ter griffie van de rechtbank van koophandel aangifte van hun schuldvordering moeten doen en dit binnen een termijn van ten hoogste dertig dagen, te rekenen van het vonnis van faillietverklaring. Het bepaalt eveneens de datum waarop het eerste proces-verbaal van verificatie van de schuldvorderingen ter griffie wordt neergelegd. Die datum wordt zo gekozen dat er ten minste vijf en ten hoogste dertig dagen verlopen tussen het verstrijken van de termijn van aangifte van de schuldvorderingen en de neerlegging van het eerste proces-verbaal van verificatie.

Het vonnis van faillietverklaring en het latere vonnis dat de staking van betaling vaststelt, worden door de griffier binnen vijf dagen na hun dagtekening bij uittreksel bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* en door de curatoren binnen dezelfde termijn in minstens twee dagbladen of periodieke uitgaven met regionale spreiding (artikel 38 van dezelfde wet).

Om in aanmerking te komen voor een uitdeling, alsmede om enig recht van voorrang te kunnen uitoefenen, verplicht artikel 62 van dezelfde wet alle schuldeisers aangifte te doen van hun schuldvordering ter griffie van de rechtbank van koophandel en dit binnen de door het vonnis van faillietverklaring bepaalde termijn. Die verplichting geldt ook voor de hypothecaire, bevoorrechte en pandhoudende schuldeisers (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/1, p. 29). Zowel de bekende als de onbekende schuldeisers die in gebreke blijven hun schuldvorderingen aan te geven of te bevestigen, komen in beginsel niet in aanmerking voor de uitdelingen (artikel 72, eerste lid).

Ofschoon die aangifte overeenkomstig het eerste lid van artikel 72 van de faillissementswet in principe dient te gebeuren binnen de termijn bepaald in het vonnis van faillietverklaring, staat het tweede lid van die bepaling de schuldeisers toe opname te vorderen tot aan de oproeping voor de sluitingsvergadering bedoeld in artikel 79 van dezelfde wet, waarop de curatoren, de schuldeisers en de gefailleerde de rekening van het faillissement bespreken en afsluiten en waarop de schuldeisers hun advies geven over de verschoonbaarheid van de gefailleerde natuurlijke persoon. Het recht opname te vorderen verjaart in ieder geval na verloop van één jaar te rekenen vanaf het faillietverklarend vonnis, behalve voor de schuldvordering die wordt vastgesteld in een procedure tot tussenkomst of vrijwaring, vervolgd of ingesteld tijdens de vereffening (artikel 72, derde lid). Het verzoek van de laattijdige schuldeisers tot opname vermag de reeds bevolen uitkeringen evenwel niet

op te schorten. Zij hebben bovendien slechts recht op een dividend berekend op het nog niet verdeeld actief en dragen zelf de kosten en uitgaven waartoe de verificatie en de opname van hun schuldvorderingen aanleiding geven (artikel 72, tweede lid).

B.3.1. Uit de parlementaire voorbereiding van de faillissementswet van 8 augustus 1997 blijkt dat de wetgever, met het veralgemenen van de verplichting van de aangifte van de schuldvordering voor alle schuldeisers, alle bij de vereffening betrokken partijen, namelijk de curator, de gefailleerde, de schuldeisers en alle belanghebbende derden, ertoe in staat wilde stellen zich snel een zo volledig mogelijk beeld te vormen van de toestand van het faillissement (*Parl. St.*, Kamer, 1991-1992, nr. 631/1, p. 29). Met de nieuwe faillissementswet beoogde de wetgever in het algemeen een snelle en vlotte afwikkeling van de faillissementsprocedure teneinde het normale marktmechanisme zo weinig mogelijk te verstoren en teneinde de situatie van alle betrokkenen en vooral van de schuldeisers zo snel mogelijk uit te klaren (*ibid.*, p. 28).

B.3.2. De wijziging van de faillissementswet bij de wet van 6 december 2005 tot wijziging van de faillissementswet van 8 augustus 1997 met betrekking tot de procedure van verificatie van schuldvorderingen was ingegeven door de wil van de wetgever om de werklust van de rechtbanken van koophandel te verlagen :

« Dit wetsvoorstel vervangt dit omslachtig systeem door opeenvolgende processen-verbaal van verificatie die om de drie [thans : vier] maanden in het faillissementsdossier worden neergelegd en waarbij alle schuldeisers zeer gedetailleerd de vooruitgang van het proces van verificatie kunnen volgen. Alleen de echter betwistingen, waar ten gronde wordt gediscussieerd over de onderlinge rechten en verplichtingen van partijen, worden nog door de rechtbank behandeld, tenminste wanneer geen akkoord met de curator ontstaat » (*Parl. St.*, Kamer, 2003, DOC 51-0169/001, p. 4).

B.3.3. Ook in het in het geding zijnde artikel 72 werden wijzigingen doorgevoerd bij de wet van 6 december 2005, die onder meer de termijn voor het indienen van schuldvorderingen van drie jaar tot één jaar heeft verkort.

« De verkorting van de termijn [...] is volledig verantwoord in de filosofie van de snelle afhandeling van faillissementen. Men mag meer dan redelijkerwijze aannemen dat schuldeisers hun aangifte dienen te doen binnen het jaar na het faillissementsverklarend vonnis. De uitzonderingen die in artikel 72, 3de en 4de lid waren voorzien, blijven immers behouden » (*Parl. St.*, Kamer, 2004-2005, DOC 51-0169/002, p. 8).

B.3.4. De in het geding zijnde bepaling stemt overeen met de doelstelling van de wetgever : door de schuldeisers ertoe aan te zetten hun aangifte tijdig in te dienen en door het recht om de opname te vorderen van hun schuldvordering te beperken tot ten hoogste één jaar vanaf het vonnis van faillietverklaring, wil de wetgever de schuldeisers aansporen tot meer waakzaamheid in de hoop aldus de snellere afhandeling van de faillissementen te organiseren.

B.4.1. De fiscale schuldvordering die in het geding is, betreft de gewestelijke leegstandsheffing met betrekking tot bedrijfsgebouwen, zoals ingevoerd bij het Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten.

Met het Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten heeft de decreetgever in hoofdorde « de eigenaars van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten ertoe [willen] aanzetten om deze gebouwen te recupereren of ze opnieuw op de markt te brengen met eerbied voor de ruimtelijke ordening van het grondgebied » (*Parl. St.*, Vlaamse Raad, 1993-1994, nr. 591-1, p. 2).

De doelstellingen die met de invoering van de leegstandsheffing worden nagestreefd, werden in de parlementaire voorbereiding omschreven als volgt :

« De heffing dient niet beschouwd te worden als een nieuwe algemene fiscale druk doch als een sanctie, in eerste instantie gericht tegen diegenen die hun panden niet behoeden voor verdere verkrotting. Daarnaast is de heffing ook gericht tegen speculatie en het in stand houden van overcapaciteit, hetgeen nadelig is voor een goede ruimtelijke ordening. Bovendien dient zij het op de markt brengen van bedoelde panden te stimuleren, waardoor het marktprijzmechanisme opnieuw op een normale wijze kan gaan functioneren, hetgeen thans om speculatieve redenen geremd wordt door de kunstmatig gecreëerde schaarste. Tevens dient deze heffing uitdrukkelijk gekoppeld te worden aan de vernieuwing » (*ibid.*, p. 4).

Het beoogt derhalve leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten opnieuw aan te bieden tegen een aanvaardbare marktvoorwaarde, via sanering in oorspronkelijke staat terug te brengen, of via rehabilitatie een ander hergebruik te geven en weer in het stedenbouwkundig weefsel op te nemen (*Parl. St.*, Vlaamse Raad, 1993-1994, nr. 591-1, p. 2).

B.4.2. Overeenkomstig artikel 15, § 2, van het Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten (thans artikel 2.6.2.0.1 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit) komt die heffing ten laste van diegene die op 1 januari van het aanslagjaar eigenaar is van de aan de heffing onderworpen onroerende goederen. Artikel 15, § 1, van het Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten (thans de

artikelen 2.6.1.0.1 en 2.6.7.0.1 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit) voert een jaarlijkse heffing in ten voordele van het Vernieuwingsfonds, op de onroerende goederen die zijn opgenomen in de inventaris; de heffing is verschuldigd vanaf het kalenderjaar dat volgt op de tweede (thans derde) opeenvolgende registratie in de inventaris voor geheel of gedeeltelijk verlaten of verwaarloosde bedrijfsruimten, zijnde het aanslagjaar. De heffing heeft betrekking op het kalenderjaar dat voorafgaat aan het jaar waarin de heffing wordt betekend, zijnde het heffingsjaar.

Hoewel de heffing pas kan worden gevestigd en derhalve pas ontstaat op het ogenblik dat aan alle voorwaarden is voldaan, te weten op 1 januari van het kalenderjaar dat volgt op de tweede (thans derde) opeenvolgende registratie, wordt de heffing pas opeisbaar nadat de belastingplichtige in kennis is gesteld van het verschuldigde bedrag. Die kennisgeving gebeurt na inkohiering van de belastingschuld. De belastingplichtige wordt van het bestaan van de belastingschuld in kennis gesteld door toezending van het aanslagbiljet, zijnde een afschrift van het kohier. De fiscale schuldeiser dient, voor de gewestelijke leegstandsheffing bedrijfsruimten, vóór 31 december van het aanslagjaar over te gaan tot de heffing ervan.

B.5. Het blijkt derhalve dat de belastingschuld nog niet bestond op het ogenblik van het faillissement zodat het in het geding zijnde artikel 72, derde lid, van de faillissementswet niet van toepassing is op de betrokken leegstandsheffing. Die bepaling is immers enkel van toepassing op schulden die reeds bestonden op het ogenblik van het faillissement.

B.6. Het antwoord op de prejudiciële vraag kan bijgevolg niet dienstig zijn voor de oplossing van het geschil voor de verwijzende rechter.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De prejudiciële vraag behoeft geen antwoord.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 24 september 2015.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

A. Alen